

Цяжкім болем твар парыты, —
Твар яго!

Ну, што ж, няволя? Няхай, нядоля?
Сцярплю я сам.

Там, у вайне абнятым краі,
Смерць збірае ураджаі, —
Косіць там!

Няхай памру я... адзін... ў чужыне...
— Няхай! гатоў.

Там, дзе гром, дзе свішчуць кулі,
Сном апошнім шмат паснулі,
— Шмат братоў!..

Пакінь жа, сэрца, тужыць аб волі
Цяпер, пакінь!

Злійся з горам бедных матак,
Жонак, дзетак, ніваў, хатак
Ці загінь.

1915 г., 1 марца

ЧАЛАВЕЧАЯ КРОЎ

Гэй ты, людская кроў, чалавечая кроў,
Разліваешся ты па зямліцы.

Ад пачатку людзей, ад пачатку вякоў,
Ад граніцы яе да граніцы.

Не шкадуюць цябе, неашчадна ліюць,

Мэрам ты і не варта нічога,

Па калені ў табе пасуваюцца, йдуць...

А куды? — без адказу дарога.

За дабро, дзеля зла праліваюць цябе,

Дзеля крыўды і скрыўджанай праўды,

Дзеля старых багоў ў маляваным грабе,

Дзеля новых — нязнаных запраўды.

І здаецца, няхай прабягуць, пралятуць
 Векі цэлыя братняе згоды,
 Ані высахнеш ты, будзеш чэмерам труць
 Кожнай радасці людскае ўсходы...

Разліваешся ты, чалавечая кроў,
 Безнадзейны усякія лекі,
 І няма на цябе лекароў, знахароў
 Запыніць, зачыніці навікі.

15 марца 1915 г.

У НОЧ НА НОВЫ ГОД

Сяджу я адзін у святліцы
 З душою, агорнутаі сумаі.
 Гадзіннік стары на паліцы
 Ётуруе¹ самотлівым думаі.

Усё прамінае у часе:
 Няволя, самота, пакута, —
 А йшчэ што у долі ў запасе?
 «Дванаццаць гадзін і мінута».

Жыццё уцякае нязначна,
 Па хвілечцы хвілька. Чаму ты
 Не ловіш яго, неабачны?
 «Дванаццаць гадзін, дзве мінуты».

Без следу, без знаку, цень ценню
 Праз жыццё ідзеш у труну ты.
 Якое ж найлепшае менне
 Тваё, чалавеча? — «Мінуты!»

1916